

Zaaknummer : 01011697
Ons Kenmerk : ODH225636
Datum : 26-04-2022

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 27 oktober 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden aan de Marijkestraat, Margrietstraat en Willem de Zwijgerstraat te Hendrik-Ido-Ambacht en wordt aangevraagd namens Stichting Rhiant. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 juni 2022 tot en met 1 juni 2027.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Stichting Rhiant;
- II. de voorschriften 1 tot en met 14 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 18 februari 2022, 4 maart 2022 en 29 maart 2022 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf 1 juni 2022 van dit besluit tot en met 1 juni 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden;
 - b het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering uiterlijk één week van tevoren schriftelijk te melden;
 - d de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het 'Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen' van 20 oktober 2021 en de aanvullende documenten van 18 februari 2022, 4 maart 2022 en 29 maart 2022. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c de uit te voeren werkzaamheden;
 - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het rapport 'Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen' van 20 oktober 2021 en de aanvullende documenten van 18 februari 2022, 4 maart 2022 en 29 maart 2022
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen. het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.

Specifieke voorschriften

Voorzieningen

- 9 Uiterlijk één maand voorafgaand aan de realisatie van de permanente groenvoorzieningen voor de huismus dient een plan van aanpak ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In dit plan dient nader gespecificeerd te worden welke groenvoorzieningen gerealiseerd worden, waarbij tenminste het volgende benoemd is:
 - a de plantsoorten en de verhoudingen die worden toegepast;
 - b de locatie van de groenvoorzieningen;
 - c de afmetingen van de groenvoorzieningen, inclusief de hoogte van het groen;
 - d een onderbouwing waarom het plan van aanpak voldoende is voor hetgeen dat verloren gaat.
- 10 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. De voorzieningen dienen minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en – indien nodig – dient de functionaliteit van de voorziening op zo kort mogelijk termijn weer hersteld te worden. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van de gierzwaluw en de huismus.
- 11 De tijdelijke alternatieven mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode(s) van de soort en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten. Daarnaast dient de gewenningstijd, waarin zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen aanwezig en beschikbaar zijn, behaald te zijn. Voor de verschillende soorten dient de volgende gewenningstijd aangehouden te worden:
 - a drie maanden voor de huismus;
 - b één volledig broedseizoen voor de gierzwaluw;
 - c drie maanden, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen, voor de gewone dwergvleermuis.Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen dient te gebeuren onder begeleiding van een deskundige.

Ongeschikt maken

- 12 In de periode 1 september tot 1 november wordt de bebouwing in het plangebied ongeschikt gemaakt. Voorafgaand aan het ongeschikt maken van de bebouwing dient een controle bezoek uitgevoerd te worden om vast te stellen dat de bebouwing niet langer in gebruik is als nestplaats door de huismus of door de gierzwaluw. Van deze controle dient verslag te worden gedaan in het ecologisch werkprotocol. In de periode 15 augustus tot 31 augustus kan de bebouwing nog in gebruik zijn door de gierzwaluw als nestplaats. In de periode 15 augustus tot 30 september kan de bebouwing nog in gebruik zijn door de huismus als nestplaats. De controlemethode dient bepaald te worden door de deskundige. Van de controle(s) en de tijden en de weersomstandigheden van de controle(s) dient verslag te worden gedaan in het logboek.
- 13 Wanneer uit de controles blijkt dat de daken niet meer in gebruik zijn door de huismus en de gierzwaluw kan gestart worden met het ongeschikt maken voor de vleermuizen om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Afhankelijk van het einde van het broedseizoen van de huismus en de gierzwaluw kan dit plaatsvinden in de periode 1 september tot en met 15 oktober. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door op elke kopgevel twee exclusion flaps te plaatsen, waarbij er één exclusion flap per dakkant worden toegepast. Overige gaten en spleten op de kopgevel worden dicht gemaakt met weringsborstels of rondschuim. Het gebruik van purschuim, glaswol of netten is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in het logboek. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).
- 14 Pas nadat de bebouwing ongeschikt is gemaakt voor vleermuizen mag gestart worden met ongeschikt maken van de bebouwing voor huismussen. Dit dient uitgevoerd te worden door het handmatig lichten van dakpannen, waarna de werkzaamheden direct kunnen starten. Indien de werkzaamheden niet direct starten, kunnen na het lichten van dakpannen dakgootborstels of rondschuim (zonder plakranden) geplaatst worden tot het moment waarop de werkzaamheden starten. Bij het ongeschikt maken dienen koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijfdagen aanhoudende (nacht)vorst te worden ontzien). Het ongeschikt maken dient plaats te vinden onder toezicht van de deskundige. Van de datum(s) van het ongeschikt maken en de weersomstandigheden dient verslag te worden gedaan in het logboek.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 27 oktober 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3 eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden aan de Marijkestraat, Margrietstraat en Willem de Zwijgerstraat te Hendrik-Ido-Ambacht en wordt aangevraagd namens Stichting Rhiant. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 juni 2022 tot en met 1 juni 2027.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Quicksan flora en fauna In het kader van de Wet natuurbescherming en verordening ruimte, Ecoresult B.V., rapportkenmerk: ER20200210v01, 21 februari 2020;
- Nader onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw In het kader van de Wet natuurbescherming, Ecoresult B.V., rapportkenmerk: ER20210731v01, 3 september 2021;
- Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en huismus In het kader van de Wet natuurbescherming, Ecoresult B.V., Rapportkenmerk ER 20211004v01, 20 oktober 2021;
- Asbestinventarisatie conform SC 540, Search Ingenieursbureau B.V., projectnummer: 24167711, 21 november 2011;
- Asbestinventarisatie conform SC 540, Search Ingenieursbureau B.V., projectnummer: 24167731, 14 november 2011.

Op 18 februari 2022 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Notitie Reactie Verzoek Aanvullingen Ontheffing Wet natuurbescherming, Ecoresult B.V., kenmerk: NER20220201V01, 18 februari 2022.

Op 4 maart 2022 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- *E-mailbericht*, Update Marijkestraat. Hendrik Ido Ambacht. Zaaknummer: 01011697, Ecoresult B.V., 4 maart 2022;
- Definitieve kaart verplaatste kasten.jpeg, Ecoresult B.V.;
- 22 foto's van tijdelijk voorzieningen, Ecoresult B.V.;
- CONCEPT-Planning o.b.v. planning aannemer, 16 feb 2022.

Op 29 maart 2022 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- *E-mailbericht*, Inbouwkasten voor Marijkestraat H.I. Ambacht, Ecoresult B.V., 29 maart 2022.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 1 februari 2022 verzocht om aanvullende gegevens. Op 18 februari 2022, 4 maart 2022 en 29 maart 2022 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 9 november 2021 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en de gierwaluw zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en gierwaluw te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Stichting Rhiant is voornemens om de 83 eengezinswoningen aan de Marijkestraat 1 tot en met 8 (even en oneven), Margrietstraat 1 tot en met 43 (oneven), de Margrietstraat 2 tot en met 36 (even), de Margrietstraat 40 tot en met 62

(even) en de Willem de Zwijgerstraat 1 tot en met 45 (oneven) te Hendrik-Ido-Ambacht te slopen. Op deze locatie worden vervolgens 57 eengezinswoningen met buitenberging en 58 appartementen gebouwd.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het slopen van totaal 83 eengezinswoningen met buitenberging;
- het bouwrijp maken van het plangebied, waarbij bomen, heggen en stuiken waar nodig worden verwijderd;
- de nieuwbouw van 57 eengezinswoningen met buitenberging en 58 appartementen;
- het herinrichten van openbaar gebied, inclusief groenvoorziening.

De werkzaamheden worden in twee fases uitgevoerd. Bij fase 1 behoren de woningen aan de Margrietstraat 2 tot en met 36 (even) en Margrietstraat 1A tot en met 15 (oneven), de Marijkestraat 1 tot en met 8 (even en oneven) en de Willem de Zwijgerstraat 1 tot en met 15 (oneven).

De planning van fase 1 is als volgt:

- start sloop en bouwrijp maken: augustus 2022
- start bouw en woonrijp maken: februari 2023
- oplevering woningen / afronden woonrijp maken: eerste deel eind 2023, tweede deel juni 2024.

Bij fase 2 behoren de woningen aan de Margrietstraat 40 tot en met 62 (even) en 17 tot en met 43 (oneven) en Willem de Zwijgerstraat 17 tot en met 45 (oneven).

De planning van fase 2 is als volgt:

- start sloop: juni 2023
- start bouw en woonrijp maken: december 2023;
- oplevering woningen / afronden woonrijp maken: oktober 2024.

In verband met eventuele uitloop van de werkzaamheden wordt een langere ontheffingperiode aangehouden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2021 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied.

Gierzwaluw en huismus

Het onderzoek naar de huismus en de gierzwaluw is uitgevoerd conform de Kennisdocumenten Huismus en Gierzwaluw (BIJ12, 2017). Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus en de gierzwaluw in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning naar deze soorten voldoende is geweest.

De huismus is in het plangebied aangetroffen. In fase 1 zijn achttien nesten aanwezig. In fase 2 zijn geen nestplaatsen van de huismus aangetroffen. De nesten bevinden zich in de daken van de volgende woningen:

- één nest aan de Margrietstraat 1A;
- één nest aan de Margrietstraat 3;
- drie nesten aan de Margrietstraat 7;
- drie nesten aan de Margrietstraat 9;
- vier nesten aan de Marijkestraat 3;
- drie nesten aan de Marijkestraat 4;
- één nest aan de Marijkestraat 5;

- één nest aan de Marijkestraat 6;
- één nest aan de Willem de Zwijgerstraat 11.

Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden. Binnen het plangebied is essentieel functioneel leefgebied van de huismus aanwezig, in de vorm van foerageergebied en kwetterplaatsen. De dichtbegroeide voor- en achtertuinen van de woningen in de wijk zijn hoofdzakelijk essentieel voor de binnen het plangebied aanwezige vaste rust- en nestplaatsen van huismus. Een deel van dit leefgebied gaat met de werkzaamheden verloren. Tijdens de werkzaamheden blijft er echter voldoende essentieel leefgebied beschikbaar, in de tuinen van de naastgelegen woningen.

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. In fase 1 zijn dertien nesten aanwezig. In fase 2 zijn geen nestplaatsen van de gierzwaluw aangetroffen. De nesten bevinden zich op de volgende locaties:

- vijf nesten onder de kantpannen van de kopgevel van de Margrietstraat 2;
- één nest onder de kantpannen van de kopgevel van de Margrietstraat 8;
- drie nesten onder de kantpannen van de kopgevel van de Margrietstraat 10;
- één nest onder de kantpannen van de kopgevel van de Margrietstraat 20;
- één nest onder houten betimmering in de nok van de kopgevel van de Margrietstraat 36;
- één nest onder de dakpan aan de voorzijde van de Marijkestraat 2;
- één nest onder de kantpannen van de kopgevel van de Marijkestraat 8.

Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

Het vleermuisonderzoek is niet geheel uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Er heeft geen onderzoek plaatsgevonden naar massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. De bebouwing in het plangebied beschikt echter niet over de fysische kenmerken en hoge thermische massa die benodigd zijn om geschikt te zijn voor massawinterverblijfplaatsen. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In totaal zijn er vijf zomerverblijfplaatsen in het plangebied aanwezig. In fase 1 zijn drie verblijfplaatsen aangetroffen. In fase 2 zijn twee verblijfplaatsen aangetroffen. De zomerverblijfplaatsen bevinden zich op de volgende locaties met het volgende aantal individuen:

- één zomerverblijfplaats van één individu aan de voorzijde van de Margrietstraat 8 ter hoogte van de bovenste kantpan
- één zomerverblijfplaats van twee individuen aan de achterzijde van de Margrietstraat 36 onder de laagste kantpan;
- één zomerverblijfplaats van één individu achter de kraamkast aan de kopgevel van de Margrietstraat 43;
- één zomerverblijfplaats van zes individuen op de kopgevel van de Margrietstraat 20 onder de eerste dakpan rechts van schoorsteen;
- één zomerverblijfplaats van één individu op de kopgevel van de Margrietstraat 17 onder de kantpannen.

Van zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen In het kader van de Wet natuurbescherming' van 20 oktober 2021 en de aanvullende informatie die is verkregen op 18 februari 2022, 4 maart 2022 en 29 maart 2022. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de actieve periode van de soorten en het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Alternatieve voorzieningen huismus en gierzwaluw

Als gevolg van de sloopwerkzaamheden gaan achttien nesten van huismus en dertien nesten van de gierzwaluw verloren. Voor de huismus zijn op 23 februari 2021, 24 februari 2021, 16 juli 2021, 30 maart 2022 en 31 maart 2022 tijdelijke nestkasten opgehangen. Voor de huismus zijn dertig nestkasten van het type 'Systeem-nestkast huismus eco 34 mm' van Vivara en drie kasten van het type 'Anton nestkast huismus' van Bats & Birds opgehangen. De 'Anton nestkast huismus' beschikt over twee nestplaatsen. In totaal worden er in 36 nestplaatsen voor de huismus voorzien. Voor de gierzwaluw zijn op 23 februari 2021, 24 februari 2021, 4 maart 2021, 16 juli 2021, 30 maart 2022 en 31 maart 2022 in totaal 65 tijdelijke nestkasten gerealiseerd. Deze nestkasten bestaan uit de volgende typen:

- dertig nestkasten met enkele nestplaats van het type 'NK GZ 08' van Vivara Pro;
- vijf nestkasten met drie nestplaatsen van het type 'Jort 3-voudig' van Bats & Birds;
- vijf nestkasten met vijf nestplaatsen van het type 'Jort 5-voudig' van Bats & Birds.

De nestkasten voor de huismus en de gierzwaluw zijn geplaatst conform de Kennisdocumenten Huismus en Gierzwaluw (BIJ12, 2017).

In de permanente situatie worden nestkasten ingebouwd voor de huismus en de gierzwaluw én wordt van alle woningblokken één dakvlak toegankelijk gemaakt voor de huismus en de gierzwaluw. De volgende nestkasten worden ingebouwd in de twee fases voor de huismus en de gierzwaluw:

- 44 huismuskasten van het type 'Mussenloft Almeria' van Vivara, waarvan er twintig in fase 1 en 24 in fase 2 ingebouwd worden;
- zeventig gierzwaluwkasten van het type 'GZ P2' van Unitura, waarvan er 62 in fase 1 worden ingebouwd en acht in fase 2.

Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Functioneel leefgebied huismus

Naast nestplaatsen gaat er essentieel leefgebied van de huismus, gelegen in fase 1 in de vorm van groenstructuren, verloren. Tijdens de werkzaamheden in fase 1 kan er uitgeweken worden naar de groenstructuren in de directe omgeving van het plangebied en naar de groenstructuren van fase 2. Als permanente compensatie voor het essentieel leefgebied dat verloren gaat, wordt de openbare ruimte ingericht als leefgebied voor de huismus. Dit wordt gedaan door ofwel de aanplant van dichte heggen en struiken of door de aanleg van groene gevels. In voorschrift 9 is opgenomen dat een plan van aanpak ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Daarnaast komen de tuinen van de woningen weer beschikbaar voor de huismus. Over de inrichting hiervan kunnen redelijkerwijs geen garanties gegeven worden, maar naar verwachting komen hier ook groenvoorzieningen beschikbaar.

Alternatieve voorzieningen gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de sloopwerkzaamheden gaan vijf zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. Op 23 februari 2021, 24 februari 2021, 30 maart 2022 en 31 maart 2022 zijn zestien kasten van het type 'ANS 1 01011697-00035492

Batbox' van Veldshop en vier verticale kraamkasten van Bats & Birds opgehangen aan de gevels van de woningen in de omgeving in fase 2 en in de omgeving van het plangebied. In de permanente situatie worden 26 voorzieningen gerealiseerd, hiervan komen er twintig in fase 1 en zes in fase 2. De voorzieningen bestaan uit een combinatie van VMPM1 geschakeld met VMPM1u. De voorzieningen worden conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2017). Met het bovenstaande worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis.

Ongeschikt maken bebouwing

In het activiteitenplan wordt voorgesteld om in de periode van 15 augustus tot en met 1 november de bebouwing ongeschikt te maken voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis. Voor de gierzwaluw wordt deze werkwijze niet geaccepteerd. Voor de gierzwaluw dient niet ongeschikt gemaakt te worden, maar dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat de nestplaatsen niet meer in gebruik zijn. Hoewel het broedseizoen in de regel tot 15 augustus duurt, kan het broedseizoen uitlopen tot en met 31 augustus. Dit dient dan ook aangehouden te worden als einde van het broedseizoen van de gierzwaluw. Ook de huismus kan nestplaatsen gebruiken tot en met 30 september wanneer er sprake is van late broedsels. Hierna gebruikt deze soort de daken in het plangebied mogelijk als rustplaats. In voorschrift 13 is opgenomen dat door de deskundige gecontroleerd moet worden dat de nestplaatsen niet meer in gebruik zijn door de huismus of door de gierzwaluw, alvorens het ongeschikt maken plaatsvindt. Van deze controle dient verslag te worden gedaan in het logboek (zie vs. 2 en 3).

Wanneer uit de controles blijkt dat de daken niet meer in gebruik zijn door de huismus en de gierzwaluw kan gestart worden met het ongeschikt maken voor de vleermuizen om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Afhankelijk van het einde van het broedseizoen van de huismus en de gierzwaluw kan dit plaatsvinden in de periode 1 september tot 1 november. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door op elke kopgevel twee exclusion flaps te plaatsen, waarbij er één exclusion flap per dakkant worden toegepast. Overige gaten en spleten op de kopgevel worden dicht gemaakt met weringsborstels of rondschuim. Het gebruik van purschuim, glaswol of netten is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in een logboek. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017). Het voorgaande is vastgelegd in voorschrift 14.

In voorschrift 15 is opgenomen dat nadat de bebouwing ongeschikt gemaakt is voor vleermuizen, gestart kan worden met de bebouwing ongeschikt te maken voor de huismus. Dit dient uitgevoerd te worden door het handmatig lichten van dakpannen, waarna de werkzaamheden direct kunnen starten. Indien de werkzaamheden niet direct starten kunnen na het lichten van dakpannen, dienen dakgootborstels of rondschuim (zonder plakranden) geplaatst te worden tot het moment waarop de werkzaamheden starten. Het ongeschikt maken dient plaats te vinden onder ecologische begeleiding. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen voorkomen dat individuen worden verwond of gedood en zijn conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017).

Concluderend

De huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Hendrik-Ido-Ambacht. Uit het onderzoek naar de huismus in het

plangebied is gebleken dat de nesten van de huismus maken onderdeel uit van een grotere lokale populatie huismussen in de wijk. Rondom het plangebied zijn tevens nesten van de gierzwaluw waargenomen wat duidt op een stabiele populatie van de gierzwaluw rondom het plangebied. Ook van de gewone dwergvleermuis worden verblijfplaatsen rondom het plangebied verwacht. Door de voorgenoemde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, is het aannemelijk dat de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de sloopwerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid’ (*van toepassing op de huismus en de gierzwaluw*) en in het belang van ‘de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’ (*van toepassing op de gewone dwergvleermuis*).

De woningen binnen het plangebied zijn sterk verouderd en voldoen daarom niet meer aan de gestelde wettelijke eisen. Er is slechte tot geen isolatie van de begane grondvloer, gevels en dak. Door vochtige kruipruimtes trekt vocht in gevels en bouwmuren, waardoor schimmelvorming en regelmatig rotte balken en vloerdelen voorkomen. Daarnaast is geen mechanische ventilatie aanwezig en is de capaciteit van de natuurlijke ventilatie onvoldoende. Hierdoor zijn op verschillende plaatsen in de woning schimmelvorming op koude vlakken, zoals muren en plafonds ontstaan. Er bestaat een samenhang tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in de woning en een verhoogde prevalentie van respiratoire symptomen bij kinderen en volwassenen zoals astma en reumatische aandoeningen. De elektrische installatie is verouderd, de bedrading is op vochtige plaatsen aangetast waardoor gevaarlijke situaties kunnen ontstaan. Het uitvoeren van de voorgenoemde werkzaamheden is zodoende in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid van de bewoners.

In het nationale Klimaatakkoord is vastgelegd dat de uitstoot van broeikasgassen in Nederland teruggedrongen gaat worden met 49 % in 2030 ten opzichte van 1990. Om dit doel te behalen zal ook een groot deel van de bebouwing in Nederland verduurzaamd moeten worden. De woningen in het plangebied hebben een hoge uitstoot van het broeikasgas CO₂, doordat de woningen slecht geïsoleerd zijn en een hoog energieverbruik hebben. De woningen in het plangebied hebben gemiddeld label F en G. De woningen die terugkomen worden energiezuiniger met tenminste een energielabel van A++. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. De voorgenoemde plannen dragen bij aan het terugdringen van CO₂-uitstoot en zijn zodoende van groot openbaar belang.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid’ en het belang van ‘de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige

effecten' voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek. Het betreft de sloop van bestaande bebouwing welke niet meer aan de huidige eisen van gezondheid en veiligheid voldoen. Renovatie is geen bevredigende oplossing, aangezien de kosten hiervan vele malen hoger zijn en de beoogde energielabels niet behaald zouden worden. Daarnaast zou de gehele buitenschil van de woningen aangepakt moeten worden door de werkzaamheden waardoor de aangetroffen nesten van de huismus en de gierzwaluw en zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis tevens verloren zouden gaan. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de aanwezige soorten te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.